

Skidialogi

”Kuuntele, älä luo ratkaisuja etukäteen.”

Skidialogi on Lahdessa kehitetty, Erätauko-keskusteluun pohjautuva rakentavan keskustelun malli, joka kutsuu lapset ja nuoret sekä heidän parissaan toimivat aikuiset käymään yhteistä keskustelua viihtyisämmästä kouluarjesta, vapaa-ajasta, ystävydestä, yhteiskunnallisista ilmiöistä, tulevaisuudesta – eli siis kaikista niistä teemoista, jotka meitä tällä hetkellä puhututtavat!

Skidialogin järjestäminen on yksi helppo tapa mahdollistaa lasten ja nuorten äänen kuuluminen. Yhteisessä keskustelussa myös aikuisten on helpompi avata mukana oleville nuoremmille osallistujille omia ajatuksiaan keskustelussa olevasta aiheesta. Erilaiset näkökulmat, kokemusten sanoittaminen sekä yhteinen ajattelu voivat lopulta johtaa oivalluksiin, jotka olisivat ilman yhteistä keskustelua saattaneet helposti jäädä piiloon.

Skidialogin tavoitteena ei ole tehdä päätöksiä, mutta se lisää yhteistä ymmärrystä ja antaa mahdollisuuden tutustua erilaisiin näkökulmiin rauhassa, mikä edistää parempaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua.

”Skidialogi oli hieno kokemus sekä meille aikuisille että lapsille. Rakentavaa lämmينhenkistä keskustelua ja toista kunnioittavaa kohtaamista.”

Kun päätetään järjestää Skidialogi, on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että keskusteluun saadaan mukaan monenlaisia näkökulmia ja osallistuminen mahdollistetaan kaikille – tämä koskee niin osallistuvia lapsia ja nuoria kuin mukaan kutsuttavia aikuisiakin. Oman henkilöstön lisäksi keskusteluun voi kutsua mukaan erilaisia asiantuntijoita, hanketyöntekijöitä, päättäjiä tai järjestöjen ja yhdistysten edustajia.

Skidialogi onnistuu leikki-ikäisistä lapsista aina peruskoulun ylimmillä luokilla olevien nuorten kanssa. Keskustelun suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon osallistuvien lasten ja nuorten ikä sekä pyritään kaikki osallistujat huomioiden mahdollisimman tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen keskustelutilaisuuden toteutukseen.

”Skidialogia saavat käyttää kaikki, jotka haluavat osallistaa lapsia ja nuoria sekä kuulla heitä aikuisten kanssa yhdessä käytävässä yhteisessä keskustelussa.”

Ennen Skidialogin käyttöönottoa on suositeltavaa tutustua Erätauko-säätiön Erätauko-keskusteluun ja osallistua Erätauko-ohjaajan koulutukseen.

- **Tutustu Erätaukoon:**
www.eratauko.fi/mika-eratauko/
- **Tutustu Skidialogiin:**
www.lahti.fi/skidialogi
- **Jaa kokemuksesi järjestämästäsi Skidialogista raportointilomakkeella:**
<https://forms.gle/MDKKQuKSSvtxoWRJ6>

ERÄTAUKO

Skidialogin kaava

Tervetuloa & tavoitteet

Kerrotaan mikä on Skidialogi ja mitä sillä tavoitellaan.
Esitellään käytävän keskustelun aihe ja tausta.

Keskustelun pelisäännöt

Käydään yhdessä läpi [Skidialogin pelisäännöt](#). Voidaan valita myös [kuvalliset pelisäännöt](#) tai vain osa niistä, joihin keskustelussa halutaan erityisesti keskittyä.

Esittäytyminen & virittäytyminen yhteiseen keskusteluun

Jokainen osallistuja kertoo oman etunimensä. Esittäytymisen yhteydessä osallistujat kertovat lyhyesti vastauksensa keskusteluun virittävään kysymykseen. Virittäytymisen voi toteuttaa myös toiminnallisesti tai kuvakortteja hyödyntämällä.

Pariporina

Pariporinassa tavoitteena on jakaa keskustelun aiheeseen liittyvät omat pääällimmäiset ajatukset ja kokemukset käsiteltävästä aiheesta. Pariporinassa osallistuja pääsee harjoittelemaan kokemuspuhetta. Omat ajatukset on helpompi sanoa ensin vieruskaverille ennen yhteistä keskustelua.

Yhteinen dialogi

Yhteinen keskustelu aloitetaan kuulemalla, minkälaisia asioita käydyissä pariporinoissa nousi esille. Keskustelua syvennetään keskustelunohjaajan avulla. Myös apukysymykset auttavat pääsemään aiheessa syvemmälle - yhteinen ymmärrys lisääntyy, kun opitaan käsiteltävästä aiheesta, itsestä ja toisista. Erilaisten näkökulmien, kokemusten sanoittaminen ja yhteinen ajattelu voivat parhaimmillaan johtaa oivalluksiin, jotka olisivat ilman yhteistä keskustelua saattaneet jäädä piiloon.

Pariporina

Toisessa pariporinassa keskustelua voidaan rauhoittaa, pohdinnalle voidaan antaa aikaa tai keskustelulle voidaan antaa uusi suunta tarkastelemalla käsiteltävää aihetta uudesta näkökulmasta. Toisessa pariporinassa paria voidaan vaihtaa, jolloin pääällimmäiset ajatukset pääsee vaihtamaan uuden ihmisen kanssa.

Yhteinen dialogi

Keskustelua syvennetään entisestään jatkamalla yhteistä keskustelua. Pariporinoissa esiin nousseet asiat tuodaan yhteiseen keskusteluun ja apukysymysten sekä ohjaajan ohjauskeinoja hyödyntämällä keskustelua saadaan syvennettyä.

Oivallukset

Keskustelun päätteeksi jokainen osallistuja kirjoittaa oman oivalluksensa. Oivallus on asia, ajatus tai kysymys, joka osallistujalle tulee mieleen, kun hän ajattelee juuri käytyä keskustelua - joko keskustelussa käsiteltävää aihetta tai tapaa käydä keskustelua. Korostetaan, että ei ole olemassa oikeaa tai väärää oivallusta. Osallistujien ikä huomioiden oivallus voidaan antaa myös suullisesti, piirtämällä tai jollain toiminnallisella tavalla.

Lopetus

Keskustelun ohjaajan on hyvä vielä koota yhteen keskustelussa nousseita asioita. On myös tärkeää kertoa, kuinka tästä eteenpäin. Lopuksi keskustelijoita kiitetään yhteisestä keskusteluhetkestä. Voit myös kysyä, minkälainen fiilis heille jäi.

#SAANKUULUA
#SAATKUULUA

Skidialogi

3. - 6. lk (45 min)

Tervetuloa & tavoitteet (3 min)

Tervetuloa Skidialogiin! Tänään tämän keskustelumme tavoitteena on pysähtyä yhdessä pohtimaan lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja osallistua (Lapsen oikeuksien sopimus, 12 artikla). Skidialogissa kuulemme toistemme ajatuksia ja kokemuksia ja sitä kautta vahvistamme yhteistä ymmärrystä. Tässä keskustelussa jokainen saa vapaasti kertoa omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan **oman äänen kuuluville saamisesta ja osallistumisesta lapsia ja nuoria koskevaan päätöksentekoon**. Meillä kaikilla voi olla erilaisia kokemuksia ja ajatuksia, kaikki kokemukset ja ajatukset ovat arvokkaita.

Pelissäännöt (2 min)

Käydään yhdessä läpi [Skidialogin pelissäännöt](#) / [Skidialogin kuvalliset pelissäännöt](#), joiden avulla käymme tätä keskustelua. Voimme sitoutua näihin sääntöihin?

Esittäytyminen & virittäytyminen yhteiseen keskusteluun (5 min)

Virittäydytään keskusteluun. Kerro oma etunimesi ja sen lisäksi kerro lyhyesti, **milloin sinusta viimeksi tuntui siltä, että mielipiteesi vaikutti johonkin asiaan**.

Pariporina (2 min)

Aloitetaan keskustelumme pariporinalla. Kerro parillesi tai kolmen hengen ryhmässä, **missä asiassa sinä haluaisit tulla kuulluksi omassa luokassasi / koulussasi / harrastuksessasi / asuinkunnassasi**.

Yhteinen dialogi (10 min)

Nyt on aika siirtyä keskustelemaan yhdessä. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, mistä juttelitte pariporinassa. **Minkälaisissa asioissa haluaisit saada äänesi kuuluville?**

Apukysymyksiä:

Miksi lasten kuuleminen on tärkeää?

Mitä kuulluksi tuleminen tarkoittaa päätöksenteossa?

Miten lasten ideat saadaan oikeasti käyttöön?

Pariporina (2 min)

Olemme nyt keskustelleet asioista, joissa haluaisitte saada oman äänenne kuuluville. Pohdi taas hetki parisi kanssa tai kolmen hengen ryhmässä, kuinka **lapset saisivat äänensä kuuluville ja voisivat osallistua yhdessä aikuisten kanssa suunnittelemaan yhteistä koulupäivää / arkea / kaupunkia / tulevaisuutta?**

Yhteinen dialogi (10 min)

Jatketaan yhteistä keskusteluamme ja kuunnellaan, minkälaisia asioita pariporinoissa nousi esille. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, **kuinka lapset saisivat äänensä kuuluville? Miten lapset ja nuoret voisivat osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon?**

Apukysymyksiä:

Minkälaisia tapoja teillä on kuulla lasten ja nuorten ääntä?

Kuinka lapset saavat vaikuttaa heitä koskevissa asioissa?

Miten aikuiset voivat tukea osallistumistasi sekä mahdollisuuksiasi vaikuttaa?

Miten lapsille kerrotaan suunnitelmista?

Miksi aikuiset joskus päättävät?

Oivallukset (10 min)

Kirjoita nyt oivalluskorttiisi oma oivalluksesi käymästämme keskustelusta. Oivallus voi olla asia, joka sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet juuri käytyä keskustelua. Se voi liittyä keskustelun aiheeseen tai tapaan käydä keskustelua.

Lopetus (1 min)

Lyhyt yhteenveto keskustelusta, kiitos ja hei!

#SAANKUULUA
#SAATKUULUA

Skidialogi

7. - 9. lk (75 min)

Tervetuloa & tavoitteet (3 min)

Tervetuloa Skidialogiin! Tänään tämän keskustelumme tavoitteena on pysähtyä yhdessä pohtimaan lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja osallistua (Lapsen oikeuksien sopimus, 12 artikla). Skidialogissa kuulemme toistemme ajatuksia ja kokemuksia ja sitä kautta vahvistamme yhteistä ymmärrystä. Tässä keskustelussa jokainen saa vapaasti kertoa omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan oman äänen kuuluville saamisesta ja osallistumisesta lapsia ja nuoria koskevaan päätöksentekoon. Meillä kaikilla voi olla erilaisia kokemuksia ja ajatuksia, kaikki kokemukset ja ajatukset ovat arvokkaita.

Pelissäännöt (2 min)

Käydään yhdessä läpi Skidialogin pelissäännöt, joiden avulla käymme tätä keskustelua. Voimmeko sitoutua näihin sääntöihin?

Esittäytyminen & virittäytyminen yhteiseen keskusteluun (5 min)

Virittäydytään keskusteluun. Kerro oma etunimesi ja sen lisäksi kerro lyhyesti, **milloin sinusta viimeksi tuntui siltä, että mielipiteesi vaikutti johonkin asiaan.**

Pariporina (5 min)

Aloitetaan keskustelumme pariporinalla. Kerro parillesi tai kolmen hengen ryhmässä, **mistä tiedät, että sinua on kuunneltu? Miltä se tuntui? Kerro myös, miltä tuntui, jos sinua ei kuunneltu.**

Yhteinen dialogi (20 min)

Nyt on aika siirtyä keskustelemaan yhdessä. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, **minkälaisia kuulluksi tulemisen kokemuksia** jaoitte pariporinassa?

Apukysymyksiä:

Onko lapset ja nuoret otettu mukaan suunnitteluun ja päätöksentekoon?

Onko tehty jotain, mitä lapset ja nuoret ehdottivat?

Kuinka lapsille ja nuorille on kerrottu, mitä tapahtui sen jälkeen, kun heitä kuultiin?

Mitä esteitä osallistumiselle sekä lasten ja nuorten mukaan ottamiselle voi olla?

Pariporina (5 min)

Olemme nyt keskustelleet siitä, miltä kuulluksi tuleminen ja osallisuuden kokemukset tuntuvat. Toisaalta keskustelimme myös siitä, miltä tuntuu, jos ei saa ääntään kuuluville eikä pääse osallistumaan. Pohdi nyt hetki parisi kanssa tai kolmen hengen ryhmässä, **missä asiassa sinä haluaisit tulla kuulluksi omassa luokassasi / koulussasi / harrastuksessasi / asuinkunnassasi?** Pohdi myös, **mikä osallistumisen tapa olisi sinulle sopiva.**

Yhteinen dialogi (20 min)

Jatketaan yhteistä keskusteluaamme ja kuunnellaan, minkälaisia asioita pariporinoissa nousi esille. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, minkälaisissa asioissa haluaisit tulla kuulluksi ja miten mieluiten haluaisit osallistua lapsia ja nuoria koskevaan päätöksentekoon?

Apukysymyksiä:

Missä asioissa haluaisit olla mukana päättämässä?

Millaiset tavat osallistua ja vaikuttaa sopisivat sinulle?

Miten nuoret voivat kertoa ajatuksiaan ja mielipiteitään?

Miten aikuiset voivat tukea osallistumistasi sekä mahdollisuuksiasi vaikuttaa?

Miten lasten ideat saadaan oikeasti käyttöön?

Oivallukset (8 min)

Kirjoita nyt oivalluskorttiisi oma oivalluksesi käymästämme keskustelusta. Oivallus voi olla asia, joka sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet juuri käytyä keskustelua. Se voi liittyä keskustelun aiheeseen tai tapaan käydä keskustelua.

Lopetus (2 min)

Lyhyt yhteenveto keskustelusta, kiitos ja hei!